

Öresundsfiskarna 2015-05-29

Närvarande: Roland Spegel (RS), Rolf Andersson (RA), Johan Wagnström (JW), Susanne Ravani (SR), Mathias Ravanis (MR), Sture Eriksson, Anders Karlsson (AK), Jan Hjelmstedt, Lars Blom, Ros-Mari Paulsson (RMP), Annika Jönsson (A)), Jens Peder Jeppesen (JPJ), Sören Jacobsen (SJ), Johan Jönsson (JJ), Karl-Oskar Jönsson, Peter Göransson (PG), Filippa Säwe (FS, ordförande), Johan Hultman (sekreterare)

Jens Peder Jeppesen hälsar alla välkomna till Öresundsakvariets provisoriska möteslokal.

1. Filippa Säwe välkomnar alla. Mötet godkänner dagordningen, sittande ordförande samt sekreterare.
2. JJ: Ålafisket var OK trots fel vindar. Sillafisket något sämre än genomsnittet. Sedan var det mängder med torsk, men vädret motarbetade fisket. Det blev få havdagar. Stenbit fiskades inte eftersom det var för många. Den extrema mängden gjorde priset för lågt. Nu är det mycket makrill på gång, först i Skälderviken och nu på gång i Sundet. Det kalla vårvädret är dock inte roligt. SJ: Presenterar sig som grundare av den danska Kustfiskeföreningen. Denna förening bildades eftersom det hållbara kustfisket satts på undantag. Sjötungan och rödspätan ser bra ut, det ser ut att bli bra med torsk. Både det svenska och danska yrkesfisket i Öresund går hyfsat bra. JPJ: det är mängder med rödspätteyngel i Sundet, har inte sett så bra ut någon gång under de 18 år han arbetat vid Öresundsakvariet. SE: Bra sportfiske efter torsk, bra storlek (3-4 kg), i norra Öresund, bra plattfiske – bättre än tidigare. RS: Torskfisket hopplöst utanför Viken, bättre längre norrut mot Nyhamnsläge. I övrigt har garnfisket kommit igång så smått, men husbehovsfisket har inte kommit igång. RA: Husbehovsfiskestoppet efter torsk från Kullens spets som infördes på försök tycks ha permanentats, detta är ytterst irriterande. När restriktioner för husbehovsfiskarna kommit på plats går de inte att rubba. JW: HaV är obenägna att ändra administrativa gränser. Området i Norra Öresund är ett av fem områden som fredats genom överenskommelsen med Danmark och som det nu sker en översyn över. Men gränserna och reglerna skulle behöva ändras för bästa ändamålsenlighet. Kvabbgarnen i norra Öresund är dock undantagna från fredningen. Länsstyrelsen vill bibehålla fredningsområdena ute i Kattegatt och helt förbjuda trålning i Öresund. JJ: Men det är ju orimligt att handfisket också omfattas av förbudet. JW: Ett problem är hur Sundtorsken och Kattegattorsken samverkar och interagerar. RA: Från början handlade det bara om att freda torsken i Kilen. JW: Nej. RA: Jo. JW: Nu kan det trålas i januari i Kilen. Men nu kommer lekstoppet att försvinna. Så trålfisket kommer att tillåtas under två månader, januari och april. Men denna diskussion förs på regeringsnivå. SR: Varför likställs alla sorters redskap, trål, garn och handfiske? JW: På nationell nivå kan alla av "rättsvieskäl" dras över samma kam. AK: Från centralt håll betyder ett totalstopp ett totalstopp. Men sportfiskarna vill ha en förvaltning som utgår från och skiljer mellan redskapstyp och fiskesätt. Frågan är hur lektorsken ska komma tillbaka. JJ: Den finns kvar men den är inte lika storvuxen längre. Den är de vi vinterfiskar på. Och den totala biomassan är antagligen större nu. AK: Men de riktigt stora 10-kilostorskarna – det är de vi vill få tillbaka. De är viktiga för ekosystemen och sportfisket. Det är viktigt att få en förvaltning som inte

hyvlar ner bestånden till matfiskstorlek. JJ: Vi vill ha kvar stortorsken i havet, och de 3-5 kg torskarna är mycket grannare och betalas bäst. JW: Östersjöns västra torskbestånd kommer att få en ny gräns som kommer ligga i longituden vid Falsterbo, den kommer att bli mer anpassad till torskbeståndet i Öresund, vilket är bra.. SJ: Ibland drar sig torsken längre norrut i Sundet, och de danska kustfiskarna följer med. Sundfisket är så pass selektivt och skonsamt att utkastförbudet inte är ett stort problem. Och dessutom är rödspättorna i Sundet dubbelt så tjocka som norr om Sundet. JJ: I Kattegatt fiskas havskräfta och dessa ska undvika att fånga torsk. Kräfttrålarnas största bekymmer är att de nu får in massor med torsk i trålen som är svåra att selektera ut. Inte bara småtorsk. Och så kan denna inte kastas ut efter 1 januari då utkastförbud införs. JJ: När trålning efter torsk blir tillåten i april kommer det att trålas hårt. SJ: April en mycket bättre månad än januari. JW: Vi måste få stopp för trålningen i Kilen, det sätter käppar i hjulet för en vettig förvaltning. MR: Konstigt att kräfttrålning fortfarande är tillåten. Kräftburar är mycket bättre. JW: Dels historiska skäl, men naturligtvis bör man fiska med bur där det är möjligt. JJ: Trål efter havskräfta skadar inte botten, eftersom det handlar om lerbotten. Det är inte som trålning på hårdbotten. Kräftorna tycks till och med trivas av denna plöjning. PG: Bottnarna hålls i samma skick hela tiden. Kan vara gynnsamt för vissa arter, men diversiteten försvinner.

3. RS: Aktiviteten och intresset för husbehovsfiske avtar. Kullens Fiskeriförening står utan ordförande. SKIFO har också en tveksam ordförandesituation. Det blir allt svårare att göra husbehovsfiskarnas röst hörd.
4. PO håller på att bildas. Det ser ut som det blir en övergripande SFPO med olika kommittéer. Malmöhus är dock en aning skeptiska eftersom Öresundsfisket kan komma i skymundan. Malmöhus avvaktar i frågan om man ska gå med. Kvoter och regler är desamma för de som är med och de som står utanför. JW: Det är svårt att hitta en PO som passar Öresundsfisket. JJ: Fördelen med att vara med i PO är att ens intressen ska bevakas när det gäller kvotfördelning och försäljning. Men t ex ålfisket i Sundet är inte ett intresse som tas tillvara. Och om man behöver vara med i mer än en kommitté, ska man då betala flera avgifter. SJ: De danska kustfiskarna lyssnar ingen på i centralorganisationen, hållbarhetsargument har liten tyngd. Danska kustfiskarna har samma problem som de svenska. Kustfisket missgynnas kraftigt av den nationella förvaltningen. De svenska kustfiskarna måste gå samman, och kanske tillsammans med den danska Kustfiskeriföreningen. Bankerna styr fisket i Danmark, och de har inte det hållbara kustfiskets intressen för ögonen. AK: Dessa argument hörs aldrig på EU-nivå.
5. Utgår.
6. [Presentation bifogas] AJ: Leader NV Skåne med Öresund har blivit ett prioriterat område. Oklart om fisket inkluderas på samma sätt i Danmark, eventuellt finns det möjligheter att samverka. SJ: På danska sidan inkluderas inte Öresund! AJ: Sträckan Båstad till Ystad täcks in av detta LLU-område. Nu ska föreningen bildas, strategierna ska kompletteras, en s k LAG-styrelse ska sättas ihop, verksamhetsledare ska anställas. I november 2015 kan det bli möjligt att börja söka pengar. Under LAG-styrelsen ska det bildas ett arbetsutskott som bereder förslag till projekt för att utveckla Öresundsfisket, en representant för fisket ska finnas med i LAG. I utskottet måste det sitta personer som verkligen kan fisket i Öresund. SR: Dessa personer måste aktivt rekryteras. Det måste bli

fiskekompetenta personer, annars blir det bara trams av det hela. JW: Viktigt med bred kompetens för att kunna få samverkan mellan olika fonder. Fiskets ledamot/ledamöter i LAG-styrelsen är extremt viktig. AJ: Fiskefondens utskott kommer att få en mycket viktig roll. JW: Varför inte ta in delar av Öresundsfiskarna i utskottet. Ska bestå av 4-5 personer. T ex två yrkesfiskare, representanter från sport- och husbehovsfiskarna och ev. en från Länsstyrelsen. AJ: Man kan anställa en person som är drivande, och som även samverkar med Sydkusten. JW: Öresund och Sydkusten bör/kan ha en gemensam verksamhetsledare som ser till helheten, men denna person bör befrias från administrativa uppgifter. AJ: Ja, man kan ha en person på heltid för båda de skånska fiskeområdena – här finns mycket att vinna. Förslag till representant i LAG och arbetsutskottet lämnas till AJ, då kan valberedningen ta ställning till detta. JW: Projekt som kan komma ifråga måste utgå från verkliga problem, och arbetsutskottets medlemmar måste kunna fånga upp intresse och förslag från övriga delar av Öresund. Vi bör träffa representanterna från Sydkusten för att lägga grunden till samverkan. RMP: Projekten kan sträcka sig ända till 2023. Administrationen på verksamhetskontoret ska se till att de olika fonderna kan samverka på bästa sätt. SR: De som vill föreslå projekt ska inte behöva tänka på hur de olika fonderna kan bidra på bästa sätt till sina egna projekt. Det är verksamhetskontoret som ska ordna detta. JW: Kan stödet inkludera investeringsstöd? AJ: Ja, så kan det vara om det är kopplat till ett projekt. JJ: Säg att hamnen håller på att dö. Den behöver ett rökeri. Hur gör jag för att göra detta till ett projekt. JW/AJ/RMP: Säg att vi i hamnen ska få liv i hamnen. Det kollektiva är viktigt. JJ: Vad händer med rökeriet sedan? AJ: Projektet äger det. Man kan bilda bolag som äger det. SR: Turismen kommer t ex bli ett viktigt argument. FS: Det handlar om att göra oss beroende av varandra. Skapa kedjor där alla har en uppgift och ett värde. JW: Samverkan med Danmark är en stor möjlighet. Internationella samarbeten är populära hos Jordbruksverket och EU.

7. [presentation bifogas] SJ: Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSK). Köp- och säljbara kvoter i Danmark 2007 gjorde situationen svår för kustfiskarna. En grupp kustfiskare har därför bildat en förening som brutit sig ur den toppstyrda paraplyföreningen Danmarks Fiskeriförening. Det finns därmed två fiskeriföreningar i Danmark. Politikerna har tagit emot FSK riktigt bra! Det skonsamma fisket har fått en röst som omfattar hela det danska kustfisket. Initiativet till FSK togs av de danska öresundsfiskarna. Men detta har inneburit att bl a SJ blivit utkastad ur Danmarks Fiskeriförening. FSK har miljön och fiskens kvalitet i fokus. Föreningen omfattar både yrkesfiskare och binäringsfiskare (10% av inkomsten från fisket). FSK omfattar bara fiskare som fiskar efter matfiskar med garn, krok, tejner och *traditionellt* snurrevad. Danskarna har ingen kustkvot på sill, detta är ett exempel på det groteska i dansk fiskeförvaltning. Resultaten av köp- och säljbarhetsystemet har varit förödande för kustfisket. Argumentet för FSK som man framför är starka: arbetstillfällen, levande kustområden, turism, mindre CO₂, mindre utkast, bättre kvotutnyttjande, dagsfärs fisk till konsumenterna istället för fem dagar gammal fisk. Kustfiskarna har också ett stort samhällsvärde genom att dagligen övervaka havsmiljön och bestånden. Detta har de danska politikerna nu förstått. De har sett hur viktigt det är med levande kustområden, bl a för turismen. De danska kustfiskarna kan sälja fisk från kajen, till skillnad från de svenska kustfiskarna (som bara kan sälja små mängder från kaj). Jag vill gärna understryka att FSK vill främja det hållbara

kustfisket utan att nedvärdera eller tala illa om andra typer av fiske. Ett stort problem är att det finns flera områden med tillstånd längs kusten där sandsugning är tillåtet, och att villkoren i dessa tillstånd överskrids med alltför stora uttag. De danska sandsugningarna slår sönder Öresund som ett sammanhållet ekosystem. Kustfiskare från Danmark men även från Sverige har genomfört en uppmärksam protest mot sandsugningen, vilket gett resultat. Fiskarna ska nu höras innan nya sandsugningar genomförs. Detta är ett stor framgång eftersom fiskarna har helt annan koll på läget än skrivbordsbiologerna. Även Greenpeace och andra miljöorganisationer är inblandade i detta arbete, och från den danska sidan vill politikerna gärna freda Öresund. De danska kustfiskarna vill också skydda Öresund i form av ett marint reservat där botten ska skyddas. Men man ska inte prata om stängda områden för fisket, ett hållbart kustfiske är inte i någon konflikt med tanken om ett marint reservat. Här finns tvärtom möjligheter att få öresundsfisken miljö- och kvalitetsmärkt, vilket innebär en stor potential att höja värdet på fisken. JW: Sandsugningen är även ett svenskt intresse, och sättet som man genomför sandsugningen på kan också spela stor roll. SJ: Ett jätteproblem är att politikerna inte vet vad som händer eller vilka konsekvenser det får. JPJ: Tyvärr finns det inte mycket vetenskapliga bevis för vilka lokala konsekvenser sandsugningen får. JW: Det borde inte spela roll, bevisbördan borde vara på det andra hållet: man ska bevisa att det *inte* är skadligt. RA: Föreslår att styrelsen tar beslut om ökad samverkan mellan Öresundsfiskarna och FSK.

8. JW: Natura 2000 är ett europeiskt initiativ för att skydda vissa arter. I Sverige har det nu kommit krav från EU att stärka skyddet för rev, ålgräs och tumlare. Länsstyrelsen har ringat in områden bl a runt Ven och Falsterbo, men även inne i Skälderviken, runt Bjärehalvön och man kikar på ett område runt Kullen för att skydda tumlaren. Den fortsatta diskussionen kommer att handla om att först fatta beslut om vilka områden som blir aktuella, och när det är fastställt bestämma vilka restriktioner som kommer att gälla. Det kan på sikt komma att betyda inskränkningar i fisket, både det svenska och det danska. JW hoppas på att pingers ska kunna bli lösningen för att kunna jämkta olika intressen och undvika överdrivna myndighetsåtgärder. AK: Varför inte behandla tumlarna tillsammans med problematiken kring säl och skarv och öka kunskapen om vad de verkliga problemen är. SR: Det är viktigt att inte låta det hållbara fisket betala priset för de problem mängdfisket orsakar. FSK i Danmark är på helt rätt väg för att synliggöra att kustfisket inte är orsaken till fiskets problem, utan istället dess lösning. SJ: Vi är en ny generation fiskare i Danmark som arbetar utifrån hållbarhetsprinciper. Det finns bifångst av tumlare som beror på att mängden tumlare ökar kraftigt. JJ: Det småskaliga kustfisket är så inlåst av restriktioner att en enda ytterligare restriktion kan innebära slutet. MR: Det verkar obegripligt att behöva skydda tumlare eftersom den inte är hotad, tvärtom. JW: Det gäller att definiera när och varför tumlaren skulle kunna anses vara hotad. Det är en god sak att EU vill skydda hotade arter, men då ska de faktiska hot och inte stoppa fiske som inte utgör något hot. JJ: Tumlare rör sig över hela Kattegatt och Nordsjön. Råkar man göra en mätning någonstans där det råkar vara tomt på tumlare just då, ja då kan man säga att tumlaren är hotad även om det finns fler tumlare än någonsin. JW: Målsättningen är att 10% av havet ska vara skyddat, men det gör mycket stor skillnad på var man lägger dessa 10%. Vanligtvis drabbas kustområden hårdast. SJ: Fisketrycket i Öresund är inte särskilt högt. AK:

Det gäller att lära myndigheterna att inte sila mygg och svälja kameler. Det måste ställas krav på reglerande myndigheter att kunna agera ändamålsenligt.

9. FS delar ut information från Lars Mohlin på Länsstyrelsen om de nya reglerna för yrkesfiskelicens.
10. FS i egenskap av Öresundsfiskarnas ordförande ingår nu i den rådgivande gruppen för att skapa en nationell strategi för yrkesfisket, ett arbete som organiseras av Magnus Andersson på Jordbruksverket. Yrkesfiskets intressenter har hittills fått lämna in förslag till mål för denna strategi, och dessa mål ska koncentreras till ca 20 övergripande mål. Strategin planeras vara klar till årsskiftet 2015/16. En fråga som FS och JW driver är att ställa frågan om hur den svenska fiskeresursen kan göra bäst samhällsnytta. Det är det småskaliga fisket som antagligen genererar det största samhällsvärdet, och det är viktigt att få med detta i den nationella strategin. Hittills har arbetet i den rådgivande gruppen varit snällt och trevligt, och nu är det dags att få upp alla olika konfliktytor på bordet så att strategin kan bli skarp och användbar. SR: Hur stark är det småskaliga fiskets röst? JW: Det finns ett stort politiskt intresse för detta, det gäller bara att få fram tankegångarna till de politiker som har något att säga till om. AK: Frågan om hur den svenska fiskeresursen kan göra mest nytta måste ställas. Det handlar inte bara om biologi eller bara om ekonomi. Och olika förvaltningsprinciper har ännu inte börjat diskuteras, t ex om resursen framöver ska vara gemensam eller privatiserad. SJ: Diskussionen i Danmark har också varit tyst, men FSK har fått igång den.
11. FS berättar om en artikel i ETC om möjliga konsekvenser av den nya fiskelagstiftningen och en förvaltning som bygger på köp- och säljbara fiskerättigheter. Resonemanget i artikeln presenterades också på en konferens i Ronneby om lokalt förankrat fiske arrangerad av Hela Sverige Ska Leva. JW/AK/FS: Innebörden av effektivitet, lönsamhet och samhällsnytta måste diskuteras. AK: Köp- och säljbarhet är bara ett sätt för förvaltande myndigheter att släppa sitt ansvar.
12. FS avslutar Öresundsfiskarnas vårmöte och tackar särskilt SJ. JW föreslår att gruppen ska föreslå FS som öresundsfiskets representant i LAG för LLU NV Skåne. FS tackar alla medverkande. Ett särskilt stort tack till Jens Peder Jeppesen för lokal, smörrebröd och øl!
13. Öresundsfiskarnas styrelse sammanträder.

Vid tangenterna,

Johan Hultman